

GLOBAL SAVUNMA

STRATEJİ | GÜVENLİK | SAVAŞ TEKNOLOJİLERİ | İSTİHBARAT

Dün, Bugün ve Yarın: Değişmez Öncelik İstihbarat

Oktay Küçükdeğirmenci
Misafir Yazar

Prof. Dr. İrfan Kaya Ülger
Global Savunma Yazarı

Doç. Dr. Osman Yalçın
Global Savunma Yazarı

54 ÇİN NATO'NUN
ASYA-PASİFİK'E
GENİŞLEMESİNE
NASIL BAKIYOR?

60 FRANSA'DA
AZINLIK
SORUNLARI

86 TÜRKİYE'DE HARP
SANAYİİNDE İLHAM
KAYNAĞI BİR ÖNCÜ:
ŞAKİR ZÜMRE

İÇİNDEKİLER

› s.40 YENİ NESİL KONUŞMA
SENTEZLEME (TEXT TO
SPEECH)
DR.
SAADİN OYUCU

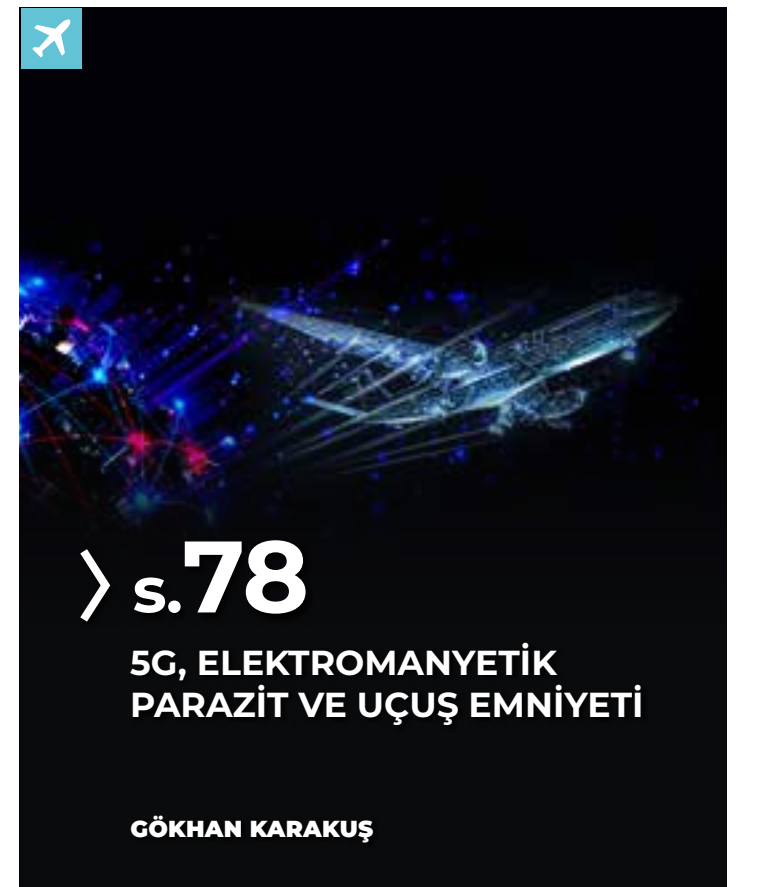
› s.48 ÇİN'İN ABD'YE YÖNELİK
STRATEJİK İSTİHBARAT
FAALİYETLERİ
DOÇ. DR.
A. İNCİ SÖKMEN

› s.54 ÇİN NATO'NUN ASYA-
PASİFİK'E GENİŞLEMESİNE
NASIL BAKIYOR?
OKTAY KÜÇÜKDEĞİRMENCİ

› s.60 FRANSA'DA AZINLIK
SORUNLARI
PROF. DR.
İRFAN KAYA ÜLGER

› s.64 BİR POST GÜVENLİK ÖRNEĞİ
OLARAK WAGNER-PRİGOJİN
VAKASINI ANLAMAK
UMUT BERHAN ŞEN

› s.86 TÜRKİYE'DE HARP
SANAYİNDE İLHAM KAYNAĞI
BİR ÖNCÜ: ŞAKİR ZÜMRE
DOÇ. DR.
OSMAN YALÇIN

Doç. Dr. A. İnci SÖKMEN

Global Savunma Yazarı

Çin'in ABD'ye Yönelik Stratejik İstihbarat Faaliyetleri

Günümüz uluslararası sistemde yeni küresel aktör Çin, istihbarat alanında çok fazla ön plana çıkmayan bir yaklaşım içindedir. Güçlü istihbarat ve örtülü operasyonlar alanında bir muamma olan ve çok fazla konuşmayı her fırsatta tercih etmeyen bir ülke görünümündedir. ABD Cumhuriyetçi parti liderleri tarafından kendi ülkelerinin en büyük stratejik rakibi Çin için istihbarata karşı koymada yetersiz kaldıklarını son yıllarda ortaya çıkan davalarda görülebilmektedir. Davalara istinaden kabul edilen gerçek, Çin'in

açısından stratejik istihbarat bağlamında kendi küresel hedeflerini engelleyebilecek en büyük tehdit ABD olarak görülmektedir.

Tehdidi kontrol altında tutabilmek ve kendi hedeflerine yönelik yönlendirebilmek için, stratejik istihbarat bağlamında ana hedef ABD siyasi, ekonomik ve askeri alanda *etki ajanları* yaratarak savunmacı bir politika geliştirmektedir. İstihbarat alanında da temel başucu kitabı sayılan askeri strateji ve taktik kitabı Sun Tzu'nun *Savaş Sanatı* referans alınmaktadır. Bir

//

STRATEJİK İSTİHBARAT FAALİYETLERİ KAPSAMINDA ASLINDA ÇİN, ABD'Yİ KENDİSİNİ YOK ETMEYİ PLANLAMADIĞI SÜRECE ZARAR VERME EĞİLİMİNDE OLAN BİR ÜLKE GÖRÜNÜMÜNDE DEĞİLDİR. SAVAŞ TEHDİDİ YÜKSELDİKÇE ASKERİ ANLAMDA ZAYIF NOKTALARINI ETKİ İSTİHBARATINI, ÇİN'İN BARIŞÇIL YÜKSELMESİ SÖYLEMİ KAPSAMINDA BAŞARDIĞINI DÜŞÜNEN AMERİKAN İSTİHBARAT ÇEVRELERİ ETKİLEŞİM HALİNDE BULUNMANIN ASLINDA ÇİFT YÖNLÜ OLABİLECEĞİNİ ÇİN'İ DE SİYASİ LİBERALİZM ANLAMINDA DÖNÜŞTÜREBİLECEĞİNİ İLERİ SÜRENLER OLMUŞTUR.

stratejik istihbarat teknikleri üzerinden ABD'ye yönelik ciddi bir istihbarat faaliyeti yürüttüğüdür. Bu yazıda Çin'in stratejik istihbarat teorisi bağlamında uygulamaya koyduğu operasyonlar değerlendirilecektir.

Stratejik istihbarat bir ülkenin ulusal güvenliği ile bağlantılı olarak, barış zamanından ülkenin uzun vadeli ulusal çıkarlarına paralel güçlü ve zayıf yönlerinin değerlendirilmesi ve uygun stratejilerin ve politikaların önerilmesine dayanır. Son iki Amerikan başkanının ulusal güvenlik değerlendirmelerinde Çin, ABD için uzun vadede küresel hedefleri için birincil tehdit olarak belirtilmiştir. Amerika'nın Soğuk Savaş dönemindeki stratejileri çevreleme, yeni askeri ittifak ve güvenlik ilişkileri kurarak yeniden dengeleme, uluslararası alanda politik manipülasyonlar Çin içinde hızlıca hayata geçirilmiştir. Çin

ülkeyi savaşarak yenmek yerine içerden, barışçıl yoldan ele geçirmek ve yönlendirmek, 2013'te iktidara gelen 3. Dönem başkanlığındaki Xi Jinping tarafından başta ABD olmak üzere dünya genelinde uygulanmaya konmuştur. ABD içerisinde politikacılar, gazeteciler, akademisyen, iş dünyası, askeri ve polis mensupları, teknoloji şirketleri etki operasyonlarının hedefindedir. Genellikle parasal destekler, Çin'de bir üniversite de akademik unvan verme (Prof gibi), siyasi partilere bağışlar, belirli alanlarda yıllık dergiler oluşturarak yazarlarının bilgilerini yönlendirebilme bugüne kadar tespit edilen operasyonlarındandır. Bugün uluslararası ekonomik sistemde, Çin'in önderliğinde yükselen ülkeler (Emerging Countries) kavramı ve BRICS, çok uluslu şirket statüsündeki Amerikan yatırım bankası Goldman Sachs tarafından bir raporla ortaya atılmıştır. Bu bankanın 2003

yılındaki eski eş başkanı *John L. Thornton*, Çin hükümeti tarafından bir etki ajanı haline getirilmiş kişilerden biridir. Kendisi, Pekin'deki Tsinghua Üniversitesine davet edilerek profesörlük unvanı verilmiş ve Çin konusunda uzman olması desteklenmiştir. Başkan Barack Obama döneminde ve Yale Üniversitesine özel Çin danışmanı olarak görev almıştır. Thornton, Başkan Donald Trump döneminde başlayan ticari ve ekonomik savaş politikalarında arabuluculuk yapmaya çalışsa da Ulusal güvenlik danışmanı eski donanma subayı Steve Bennan'ı ve Trump'ı ikna edeme-

için iyi, Çin ise kötü bir liderdir. ABD'de alt kademedeki politik kişiler üzerinde yeterli etki operasyonları yapılamazsa, *"P – Faktör"* adı verilen direkt Amerikan başkanını hedef alan operasyonlar hayata geçirilmesi ön görülmüştür. İnsan hakları, teknoloji hırsızlığı, adil olmayan ticari faaliyetler, siyasi müdahale operasyonlarını Çin'e yönelik etkisiz kılmak için başkan önemli bir hedeftir. Başkanın partisine seçim öncesinde ciddi bir para yardımı yaparak, sert güç politikası yerine yumuşak güç politikasının hayata geçirilmesine önem vermişlerdir. Bu konuda 1996 yılında *Chi-*

"Beyaz Saray Çin tarafından satın alındı" başlıkları atılmıştır. Demokrat parti başkanları Clinton, Obama ve Biden Çin konusunda sert güç gösteren bir politika tercih etmemişlerdir. Cumhuriyetçi parti ise aksine Çin'in ABD ulusal güvenliği için ciddi bir tehdit olarak görmektedir.

Etki espionaj faaliyetleri içerisinde, Çin istihbaratının operasyonlarına en büyük zorluk çıkaran, FBI için içeriden adam devşirilmesine önem verilmiştir. 18 yıllık kurum çalışanı *Katrina Leung* çifte ajan olarak, FBI ait gizli belgeleri

miştir. Bennan'ın istifaya zorlanması ve ABD ekonomik, politik ve akademik elitlerinden oluşan 200 kişinin, Başkan Trump'a Çin'e dokunulmaması ve işbirliğinin sürdürülmesi yönündeki gönderdiği mektup etki operasyonlarının başarısını göstermektedir. Çin'den çekilmesi yönünden Apple, Tesla, Facebook'a sert kararlar dikte eden Başkan Trump büyük itirazlarla karşılaşmıştır. 2024 seçimlerinde Cumhuriyetçi partiden aday olursa Donald Trump Rusya

nagate skandalı adı verilen Bill Clinton'ı hedef alan bir skandal patlak vermiştir. Clinton'un partisine yüklü miktarda kayıt dışı para yardımı yapılmış; Hong Kong'da bir restaurant da bir Çin ordu-su albayı, Tayvan doğumlu iş adamı *Johnny Chung* üzerinden bu para bağışını gerçekleştirmiştir. Hong Kong siyasi statüsü, Tayvan kimliği başlangıçta dikkat çekmezken, FBI araştırması sonucunda Çin-Clinton bağlantısı ortaya çıkarılmış ve gazete manşetlerinde

Çin istihbarat birimlerinden Güvenlik Bakanlığına aktardığı için 2003 yılında tutuklanmıştır. Dosya gönderimleri sırasında Çin hükümeti ABD'deki ajanlarını önceden uyarabilmek ve gerekli tedbirleri alabilmek açısından büyük avantaj sağlamıştır. Yine New York Polis departmanından polis memuru *Ba-imadajre Angwang*, Tibet konusunda ABD bilgilerini Çin'e verdiği için 2023 yılında casusluktan tutuklanmıştır.

Amerikan ordusu CIA'de, 37 yıldır hizmet veren (1944-1981) Larry Wu-Tai Chin çok gizli belgeleri Çin hükümetine göndermekle casusluktan tutuklanmıştır.

Göçmen alan ülkelere kolaylıkla girebilmeyi iyi bir strateji olarak değerlendiren Çin hükümeti, dış politikada kendi nüfusunu diaspora konumuna getirerek dünya genelinde bir yayılmacı siyaset izlemektedir. Sadece ABD değil, kendisine karşı ittifak kurulan Kanada ve Avustralya'ya ciddi bir dış göç teşvik etmektedir. Amerikan istihbarat birimleri tarafından "Sessiz İstila" olarak adlandırılan bu operasyonlar barış dönemlerinde olası Çin çıkarlarına yönelik saldırıları bertaraf etmek üzere planlanmıştır. Alt yapı yatırımlarında şart koşulan Çin işçiler, liman yönetimleri devir alınırken kendi özel güvenlik şirketlerini zorunlu tutma prensibiyle birçok Çinli sivil görünümü-lü Devlet Güvenlik Bakanlığı istihbarat üyesi ülkelere gelebilmektedir. Çin öğrencileri de bu bağlamda başta ABD, İngiltere olmak üzere stratejik öneme sahip ülkelere gönderilerek üniversite projelerinin bir kopyalarını Çin'e göndermek suretiyle teknolojik istihbarata hizmet etmektedirler. Başkan Trump döneminde ABD'de yer alan Çinli öğrencilerin tamamı istihbarat açısından sakıncalı olarak fişlenmiştir. Amerika'da ayrıca 50'nin üzerindeki şehirde Çin mahalleleri bulunmaktadır. Bunların içerisinde New York, San Francisco ve Los Angeles en büyükleridir. Bu mahalleler kendi içlerinde özerk ve yer altı faaliyetleri yürütmek, gizlenmek, ölü hücre oluşturmak açısından ideal alanlardır. Aynı zamanda ABD seçimlerinde sahip oldukları nüfusa da siyasi kararları etkileyebilmektedirler.

ABD'de Çin istihbaratı konusunda kitapları bulunan eski istihbarat çalışanı, *Nicholas Eftimiades*, karşı istihbarat faaliyetlerini ortaya çıkarmada oldukça zorlandıklarını ve kimliklerin çoğunun sahte olduğunu belirtmiştir. Çin kapalı bir komünist ülke olduğu için bilgi doğ-

rulama açık kaynaktan imkansız görülmektedir. Gerçek kimlikleri olmadığı gibi kendi ülkelerinde sosyal medya hesapları ve resimleri bulunmayan birçok Çinli ajan olarak faaliyet yürütebilmektedir. Çin hükümet karşıtı Tayvan, Uygur, Hong Kong, Hui etnik kökenlilerin aslında Çin hükümeti ajanları olan birçok operasyonu deşifre edilmiştir. Eftimiades bir yazısında belirttiği gibi Çin'i ziyaret eden Amerikalı asker, dış politika uzmanı, akademisyen, iş adamı, gazetecilere Çinli kadın sağlanarak ilişkiye girmeleri ve uzun dönemli bağlılıklar oluşturmaları sağlanmaya çalışılmaktadır. Günümüzde İngiltere ve Amerikan evliliklerinde Asyalı kadınlarla evli olan, kritik görevde birçok

dolaylı yoldan Çin hükümeti tarafından ABD'de satın alınabilmektedir. Bunu önleyen karar yasa tasarısı çıkıncaya kadar birçok stratejik bilgi Çin'e sağlanmıştır. Tarihte Batıya karşı Afyon savaşlarını kaybeden Çin hanedanlarının askeri açıdan zayıflığını tarihsel ders olarak alan ülkenin yeni liderleri Batı ile aynı çizgide ilerleyerek, teknolojik ve askeri gelişmeye ciddi önem vermişlerdir. Bunu sağlayabilmek için maksimum bilgi edinme gerekirse çalma istihbarat faaliyetlerinin temelinde yer almaktadır. Teknolojik anlamda sayısız Çinli siber hacker grupları Microsoft uygulamalarına sızmakta, kuantum bilgisayarlar yardımıyla analog bilgisayar şifreleri kırılmakta, kuantum

II
TEHDİDİ KONTROL ALTINDA TUTABİLMEK VE KENDİ HEDEFLERİNE YÖNELİK YÖNLENDİREBİLMEK İÇİN, STRATEJİK İSTİHBARAT BAĞLAMINDA ANA HEDEF ABD SİYASİ, EKONOMİK VE ASKERİ ALANDA ETKİ AJANLARI YARATARAK SAVUNMACI BİR POLİTİKA GELİŞTİRMEKTEDİR. İSTİHBARAT ALANINDA DA TEMEL BAŞUCU KİTABI SAYILAN ASKERİ STRATEJİ VE TAKTİK KİTABI SUN TZU'NUN SAVAŞ SANATI REFERANS ALINMAKTADIR. BİR ÜLKEYİ SAVAŞARAK YENMEK YERİNE İÇERDEN, BARIŞÇIL YOLDAN ELE GEÇİRMEK VE YÖNLENDİRMEK, 2013'TE İKTİDARA GELEN 3. DÖNEM BAŞKANLIĞINDAKİ Xİ JİNPİNG TARAFINDAN BAŞTA ABD OLMAK ÜZERE DÜNYA GENELİNDE UYGULANMAYA KONMUŞTUR. ABD İÇERİSİNDE POLİTİKACILAR, GAZETECİLER, AKADEMİSYEN, İŞ DÜNYASI, ASKERİ VE POLİS MENSUPLARI, TEKNOLOJİ ŞİRKETLERİ ETKİ OPERASYONLARININ HEDEFİNDEDİR.

önemli isim bulunmaktadır. Uluslararası ilişkiler Profesörü *John Ikenberry*, Japon kökenli bir eşi bulunmakta ve tüm eserleri Amerikan – Japonya işbirliğinin geliştirilmesi üzerinedir. Bugünkü Biden dış politikasında Japonya'ya verilen önemin mimarlarından. Benzer stratejiyi Çin'de uygulayarak duygusal ilişkilerden politik menfaatler yaratmaya çalışmaktadır.

Stratejik istihbarat boyutunun bir diğer ayağı askeri stratejik plan bilgileri ve silahlardır. Savunma sanayi şirketleri

ışınlama ile askeri ve ticari uydulardan bilgi alınabilmektedir. Misilleme olarak Orta Amerika'da nüfuz etkisini arttıran Çin, Küba'da kurduğu sinyal istihbarat ve internet teknolojisi ile ABD'yi rahatlıkla dinleyebilecek konuma gelmiştir. Hawaii'de bulunan yoğun Çin diaspora nüfusu da Amerikan ordusunun faaliyetlerini yakından izleyebilmektedir.

Ekonomik istihbarat da stratejik istihbaratın bir parçası olarak, özellikle finansal piyasalar, Çin hükümeti tarafından sıkı takip edilmektedir. ABD

ekonomisindeki zayıflama güçlü yabancı dövizle sahip Çin için avantaj alanı doğurmaktadır. Yaklaşan 2024 seçimlerinin mali yapıdaki bozulmalar nedeniyle belki de gerçekleşmeyeceğini ileri sürenler aslında seçim istiyor-sanız bağışları görelim diyerek içlerine dolaylı müdahalenin önünü açmaktadırlar.

Sosyal medya alanında kendi yazılımı

olan WeChat ve TikTok da Çin istihbaratı için önemli faaliyet alanlarıdır. Çin'e gitmek için WeChat indirmenin zorunluluğu biyografik istihbarat bilgilerinizin Çin hükümetine servis edilmesidir. Tiktok da yer alan video içerik üretimi sert güç politikaları kapsamında, ABD'nin politik manipülasyonlarını tersine çevirmek için imkan sağlamaktadır. ABD de kullanımı yasak olan

TikTok aslında mekan görsel çekimi, kamuoyu algıları, etnik çatışmaları derinleştirme, sokak siyasetini yönlendirme açısından Çin istihbaratı için önem taşımaktadır. Huawei teknoloji aletlerine şüphe ile bakan Amerikan yetkilileri, Blackberry ve Apple marka cep telefonlarındaki casus yazılım ve kamera sistemine benzer mekanizmaların Çin tarafından da yerleştirildiğini düşünerek satışlarını mümkün oldu-

Kuzey Kore ve Tayvan konusunda Çin'in planlarını öğrenmek hedefli yazışmaları bu belgelerden görülmüştür. Her iki ülke de benzer istihbarat faaliyetleri kapsamında bilgi almaya çalışmaktadır. Ancak Amerikan istihbaratı Çin'de yayılcı bir operasyon yapamazken, ABD içindeki Asyalı göçmenlerin birbirinden ayırt edilmeleri kolay olmadığından, Çin istihbarat unsurları rahatlıkla kendilerini gizleyebilmektedirler. Son dönem Çin halkını kazanma stratejisi bağlamında gösterilen kolaylıklar, Çin istihbaratçıların daha fazla ülkeye gelmesini kolaylaştırmış olabilir. Stratejik istihbarat faaliyetleri kapsamında aslında Çin, ABD'yi kendisini yok etmeyi planlamadığı sürece zarar verme eğiliminde olan bir ülke görünümünde değildir. Savaş tehdidi yükseldikçe askeri anlamda zayıf noktalarını Amerikan ordusu eşitleyen bir teknoloji hırsızlığı üzerinden sağlamaya çalışmaktadır. Etki istihbaratını, Çin'in barışçıl yükselmesi söylemi kapsamında başardığını düşünen Amerikan istihbarat çevreleri etkileşim halinde bulunmanın aslında çift yönlü olabileceğini Çin'i de siyasi liberalizm anlamında dönüştürebileceğini ileri sürenler olmuştur. Teknoloji şirketleri şeffaf olmayan projelerin ancak ortak işbirliği çerçevesinde fayda sağlayabileceğine inanmaktadırlar. Bir gün Çin yapay zeka alanında lider olursa, inanılmaz projeler geliştirir ve ABD'nin bundan son dakika haberi olursa Amerika için büyük bir hezimet olacağına inanılmaktadır. Aynı şekilde biyo genetik silah çalışmaları, biyolojik çalışmalar kapalı bir Çin'den haber alamamak daha tehdidi yükseltmektedir. Askeri anlamda ikili ülke arasında diyaloglar Çin tarafı tarafından günümüzde askıya alınmış ve Biden hükümetinin dış işleri bakanı Anthony Blinken Çin'e ziyaret yaparak durumu düzeltmeye çalışmıştır. Uygur meselesi, NATO'nun Asya genişlemesi, Tayvan, Tibet, Askeri silahlarla çevrenin Çin'in ABD'ye karşı güvenini oldukça zayıflatmış ve istihbarat operasyonlarıyla barış zamanında savaşa hazırlıklı bir Çin'in yaratılmasına ciddi önem verilmiştir.

TÜRKİYE'NİN ANA MUHAREBE TANKI YENİ ALTAY

BMC | ALTAY